FI

EUROOPAN KESKUSPANKKI

EUROOPAN KESKUSPANKIN LAUSUNTO,

annettu 16 päivänä helmikuuta 2006,

Suomen oikeusministeriön pyynnöstä koskien komiteanmietintöä 2005:2, joka sisältää ehdotuksen hallituksen esitykseksi valmiuslaiksi ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

(CON/2006/6)

Lausunnon tausta

1. Euroopan keskuspankki (EKP) vastaanotti 5 päivänä tammikuuta 2006 Suomen oikeusministeriöltä pyynnön antaa lausunto ’Ehdotus uudeksi valmiuslaiksi, Valmiuslakitoimikunnan mietintö’ -nimisestä komiteanmietinnöstä 2005:2[1], joka sisältää ehdotuksen hallituksen esitykseksi valmiuslaiksi ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (jäljempänä ’lakiehdotus’) sekä niihin liittyvät perustelut.

2. EKP:n toimivalta antaa lausunto perustuu jäsenmaiden viranomaisten velvollisuudesta kuulla Euroopan keskuspankkia suunnitelmista lainsäädännöksi 29 päivänä kesäkuuta 1998 tehdyn neuvoston päätöksen 98/415/EY[2] 2 artiklan 1 kohdan ensimmäiseen, toiseen, kolmanteen, viidenteen ja kuudenteen luetelmakohtaan, koska lakiehdotus sisältää säännöksiä, jotka koskevat valuuttakysymyksiä, maksuvälineitä, kansallisia keskuspankkeja, maksu- ja selvitysjärjestelmiä sekä rahoituslaitoksiin sovellettavia sääntöjä, jotka vaikuttavat merkittävästi rahoituslaitosten ja markkinoiden vakauteen. Tämän lausunnon on antanut EKP:n neuvosto Euroopan keskuspankin työjärjestyksen 17.5 artiklan ensimmäisen virkkeen mukaisesti.

Lakiehdotuksen sisältö

3. Lakiehdotuksen päätavoitteina on sen perustelujen mukaan saattaa valmiuslaki (jäljempänä ’laki’)[3] Suomen perustuslain mukaiseksi ja ajanmukaistaa viranomaisilla nykyisin poikkeusoloissa olevia toimivaltuuksia. Etenkään nykyisen lain mukainen lainsäädäntövallan delegointi poikkeusoloissa ei vastaa perustuslakia, koska perusoikeuksiin vaikuttavia toimivaltuuksia poikkeusoloissa ei perustuslain mukaan saa delegoida ylimalkaisesti. Poikkeustilanteissa sovellettavista säännöksistä on sen sijaan säädettävä melko yksityiskohtaisesti lailla. Perustuslain vastaista olisi myös se, että valtioneuvosto vain omaksuisi ad hoc –pohjalta poikkeukselliset toimivaltuudet.

---

1 Komiteanmietintö 2005:2, Ehdotus uudeksi valmiuslaiksi, Valmiuslakitoimikunnan mietintö, Oikeusministeriö, Helsinki 2005.

2 EYVL L 189, 3.7.1998, s. 42.

3 Valmiuslaki (1080/1991), joka annettiin 22 päivänä heinäkuuta 1991.

4. Lakiehdotuksessa määritellään rajoitettu määrä poikkeusoloja, joiden vallitessa valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää toimivaltuuksien antamisesta poikkeusoloissa Suomen viranomaisille tietyksi määräajaksi. Tällaiset poikkeusolot olisivat kyseessä seuraavissa tilanteissa:

   - Suomeen kohdistuva aseellinen hyökkäys ja sen välitön jälkitila (’aseellinen hyökkäys’),
   - Suomeen kohdistuva huomattava aseellinen uhka, jonka vaikutukset voidaan torjua vain ottamalla välittömästi käyttöön valmiuslain mukaiset toimivaltuudet (’aseellinen uhka’),
   - väestön toimeentuloon tai maan talouselämän perusteisiin kohdistuva erityisen vakava tapahtuma tai uhka, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuus olennaisesti vaarantuu (’taloudellinen kriisi’), sekä
   - erityisen vakava suuronnettomuus, sen välitön jälkitila sekä vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti (’suuronnettomuus tai tartuntatauti’).

5. Näissä tilanteissa valtioneuvosto voi, todettuaan yhteistoiminnassa Suomen presidentin kanssa maassa vallitsevan poikkeusolot, antaa asetuksen, jolla tietyt poikkeusoloja koskevat toimivaltuudet otetaan käyttöön. Toimivaltuuksia, joita voidaan oikeuttaa käyttämään, ovat vain sellaiset toimivaltuudet, jotka ovat i) välttämättömiä ja oikeasuhtaisia väestön suojaamista sekä sen toimeentulon ja maan talouselämän turvaamista, oikeusjärjestyksen ja ihmisoikeuksien ylläpitämistä sekä valtakunnan alueellisen koskemattomuuden ja itsenäisyyden turvaamista koskevan tarkoituksen saavuttamiseksi ja jotka ovat ii) oikeassa suhteessa niiden käyttämisellä tavoiteltavaan päämäärään nähden. Lakiehdotuksessa säädetään myös, että poikkeusoloja koskevia toimivaltuuksia voidaan käyttää vain tilanteissa, jotka eivät ole hallittavissa viranomaisten säännönmukaisin toimivaltuuksin. Valtioneuvoston asetus on tämän jälkeen toimitettava Suomen eduskunnalle, joka päättää, vahvistetaanko asetus, joka on sen jälkeen voimassa siinä säädetyn määräajan, vai kumotaanko se osittain tai täysin. Asetus raukeaa, ellei sitä ole toimitettu eduskunnalle viikon kuluessa sen antamisesta.

6. Lakiehdotus sisältää säännökset poikkeusolojen toimivaltuuksista eri sektoreita, kuten tietoliikennettä, sosiaaliturvaa, energiahuoltoa ja rahoitusmarkkinoita varten. Tämä lausunto koskee EKP:n lausunnon antamista koskevan toimivallan mukaisesti poikkeusolojen toimivaltuuksia ainoastaan rahoitusmarkkinoiden osalta. Siltä osin säännökset sisältyvät lakiehdotuksen II osaan (13—26§). Kyseeseen tulevat erityisesti seuraavat säännökset:

   - Lakiehdotuksen 14 §:n mukaan maan valuuttavarannon ja valtion maksuvalmiuden turvaamiseksi aseellisen hyökkäyksen ja aseellisen uhan käsittävissä poikkeusoloissa Suomen Pankille uskotaan vastuu valuutan säännöstelemiseksi tarpeellisista käytännön toimenpiteistä, kuten lupien myöntämisestä valuuttavarantoon vaikuttaviin toimenpiteisiin ryhtymiseksi ja maksuvälineiden, arvopapereiden ja saamisten kotiuttamisvelvollisuudesta päättämisestä.

- Lakiehdotuksen 16 §:ssä säädetään, että väestön toimeentulon, valtion maksuvalmiuden tai välttämättömän taloudellisen toiminnan turvaamiseksi aseellisen hyökkäyksen, aseellisen uhan tai taloudellisen kriisin tilanteissa valtioneuvoston asetuksella voidaan muun muassa 1) säätää korkokannoista, joita luotto- ja rahoituslaitosten ja muiden vastaavien elinten on noudatettava erilaisten rahasaamisten osalta siten, että korot eivät ylitä tai alita valtioneuvoston asetuksella asetettuja enimmäis- ja vähimmäisrajoja 2) säännellä luottojen myöntämistä ja rajoittaa talletusten ja muiden takaisinmaksettavien varojen nostoja ja 3) säätää, että luottolaitokset ja muut laitokset sijoittavat tietyn osuuden sijoituksistaan valtion liikkeeseen laskemiin velkainstrumentteihin. Suomen Pankki, Rahoitustarkastus ja Vakuutusvalvontavirasto huolehtivat, kukin oman toimialansa osalta, näiden sääntöjen täytäntöönpanosta.
- Lakiehdotuksen 18 §:n mukaan kaikissa lakiehdotuksessa tarkoitetuissa poikkeusoloissa voitaisiin rajoittaa arvopaperimarkkinoita. Rahoitustarkastuksen tehtävänä on näiden sääntöjen täytäntöönpano arvopaperimarkkinoiden osalta. Lisäksi lakiehdotuksen 19 §:ssä säädetään, että näissä samoissa tilanteissa voitaisiin rajoittaa maksuliikettä. Suomen Pankki ja Rahoitustarkastus huolehtivat näiden sääntöjen täytäntöönpanosta.
- Lakiehdotuksen 20 §:ssä säädetään, että luottolaitoksiin, sijoituspalveluyrityksiin tai vakuutus- ja eläkelaitoksiin sovelletaan kaikissa lakiehdotuksessa tarkoitetuissa poikkeusoloissa laissa säädettyä alempaa vakavaraisuusvaatimusta, jos lakisääteisen vakavaraisuusvaatimuksen täyttäminen voi poikkeusoloissa johtaa niiden toiminnan olennaiseen vaarantumiseen. Lisäksi lakiehdotuksen 22 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan poiketa luotto- ja rahoituslaitoksiin, rahastoyhtiöihin, sijoituspalveluyrityksiin, arvopaperipörssiin, arvopaperikeskukseen ja optioyhteisöihin sekä vakuutus- ja eläkelaitoksiin sovellettavista konkurssia, selvitystilaa, kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevista laissa säädetyistä normaaleista vaatimuksista. Rahoitustarkastus ja Vakuutusvalvontavirasto huolehtivat näiden sääntöjen täytäntöönpanosta.
- Lakiehdotuksessa ehdotetaan muutettavaksi myös arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain 13 §:ää, joka sisältää luettelon kaikkia suomalaisia arvo-osuusmuodossa olevia arvopapereita pitävän Arvopaperikeskuksen (APK) tehtävistä, säätämällä, että APK ylläpitää arvo-osuusjärjestelmien toiminnan edellyttämiä keskustietojärjestelmiä Suomessa sijaitsevien laitteiden ja ohjelmistojen avulla.

7. Lakiehdotuksen 26 §:n mukaan sellainen tiettyjen toimivaltuuksien käyttöönottoa poikkeusoloissa koskeva valtioneuvoston asetus, joka koskee perustamissopimuksen mukaan Euroopan keskuspankkijärjestelmälle (EKPJ) kuuluvia tehtäviä, voidaan antaa vain, jos EKP tai Suomen pankki toimiessaan osana EKPJ:ää ei ole poikkeusolojen vallitessa toimintakykyinen. Valtioneuvoston on, ennen kuin se antaa asetuksen lakiehdotuksen 14, 16 tai 19 §:ssä tarkoitetuista toimivaltuuksista poikkeusoloissa, pyydettävä kiireellistä menettelyä noudattaen EKP:n lausunto.

EKP:n lausunto

8. Ottaessaan euron käyttöön Suomi siirsi peruuttamattomasti yhteisölle perustamissopimuksessa ja perussäännössä määrätyn rahapolitiikkaa koskevan toimivallan ja muut toimivaltuudet EKPJ:n tehtävien osalta. Näillä aloilla (viitekoron asettaminen, likviditeetin lisääminen tai vähentäminen markkinoilla, tehokkaiden ja varmojen selvitys- ja maksujärjestelmien varmistaminen, valuuttavarantojen hoito, setelien liikkeeseen laskeminen, eurojärjestelmän vakauden edistäminen) tietyt politiikasta päättämistä koskevat toimivaltuudet ja tietty lainsäädäntövalta kuuluvat perussäännön 8 artiklan mukaan yksinomaan EKP:n päätöksentekoelimille. Perustamissopimuksen 10 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on helpotettava yhteisön tehtävien toteuttamista ja niiden on pidättäydyttävä kaikista toimenpiteistä, jotka ovat omiaan vaarantamaan perustamissopimuksen tavoitteiden saavuttamista.

9. Suomen viranomaiset pyysivät jo vuonna 2002 EKP:ltä lausuntoa nykyiseen lakiin ehdotetuista muutoksista. EKP totesi 31 päivänä lokakuuta 2002 antamassaan lausunnossa (CON/2002/27), että jotkut Suomen viranomaisille annetut toimivaltuudet olivat ristiriidassa perustamissopimuksen kanssa, koska ne kuuluivat rahaliiton ja pääomien yhteismarkkinoiden osalta yhteisön toimivaltaan. EKP arvosteli lausunnossaan muun muassa i) poikkeustilanteiden määritelmää ja varsinkin sitä, että laissa luetellut poikkeusolot olivat laajemmat kuin perustamissopimuksen 297 artiklassa määritellyt poikkeusolot ja ii) selkeyden puutetta sen säännöksen osalta, milloin lakia sovellettaisiin. Jälkimmäisen kysymyksen osalta lausunnossa todettiin, että poikkeusolojen toimivaltuuksia tulisi soveltaa ainoastaan, jos sekä Suomen Pankki että EKP olisivat poikkeusolojen vuoksi toimintakyvyttömiä tehtäviensä suorittamiseen, sekä että olisi viitattava sekä Suomen Pankkiin että EKP:hen sellaisina viranomaisina, joiden tulee olla kyvyttömiä toimimaan, ennen kuin laissa tarkoitettuihin toimiin voidaan ryhtyä. Muunlainen tulkinta, jonka mukaan lakia voitaisiin soveltaa EKPJ:n tehtäviin, vaikka EKP ja Suomen Pankki säilyisivät operationaalisina ja päätöksentekokykyisinä, ei olisi perusteltu yhteisön oikeuden mukaan eikä sen mukainen. Lopuksi lausunnossa todettiin, että iii) EKP:ltä olisi, tarvittaessa kiireellistä menettelyä käyttäen, pyydettävä lausunto ennen asetuksen antamista EKPJ:n toimivaltaan kuuluvalla alueella.

10. EKP toteaa lakiehdotusta arvioituaan, että siinä pyritään ottamaan huomioon edellä mainitut EKP:n aikaisemmassa lausunnossa esitetyt huolenaiheet. EKP suhtautuu myönteisesti siihen, että lakiehdotuksen 26 §:n mukaan valtioneuvoston on ennen asetuksen antamista pyydettävä (kiireellistä menettelyä noudattaen) EKP:n lausunto.

11. Lakiehdotuksen 26 §:ssä säädetään, että sellainen 14, 16 ja 19 §:ssä säädettyjen toimivaltuuksien käyttöönottoa koskeva valtioneuvoston asetus, joka koskee perustamissopimuksen ja perussäännön mukaan EKPJ:lle kuuluvia tehtäviä, voidaan antaa vain, jos EKP tai Suomen pankki toimiessaan osana EKPJ:ää ei ole poikkeusolojen vallitessa toimintakykyinen. EKP:n vuonna 2002 antaman lausunnon kokonaistarkastelusta ilmenee selvästi, että sekä EKP:n (sisältäen toiminnan eurojärjestelmän hätätilanteita koskevien toimenpiteiden välityksellä) että Suomen Pankin täytyy olla toimintakyvyttömiä ennen kuin EKPJ:n tehtäviin vaikuttavia kansallisia toimivaltuuksia

voidaan poikkeusoloissa ottaa käyttöön. EKP korostaa tämän mukaisesti, että sana ’tai’ lakiehdotuksen 26 §:ssä olisi korvattava sanalla ’ja’, jotta vältettäisiin sellainen väärä rakennelma, jossa toimivaltuuksia poikkeusoloissa koskeva valtioneuvoston asetus voitaisiin antaa tilanteessa, jossa Suomen Pankki ei ole eurojärjestelmän osana toimintakykyinen (esim. suorittamaan eurojärjestelmään liittyviä tehtäviään), mutta EKP toimii edelleen. Samalla kun lakiehdotuksen perusteluissa käytetään sekä sanaa ’tai’ että ’ja’, niin yleisesti ottaen niistä saa sen vaikutelman, että lakiehdotuksen 26 §:llä pyritään takaamaan yhteisön toiminnan ensisijaisuus eli että myöskin EKP:n olisi oltava toimintakyvytön ennen kuin toimivaltuuksia poikkeusoloissa koskeva asetus voidaan antaa. Itse lain sanamuotoa muuttamalla selvennettäisiin tämä seikka. Yleisesti ottaen EKP pitää lakiehdotuksen 26 §:ää, sen jälkeen kun siihen on tehty selvennys, merkittävänä parannuksena nykyiseen lakiin verrattuna.

12. Lakiehdotuksessa on kuitenkin vielä joitakin säännöksiä, jotka olisi saatettava vastaamaan yhteisön oikeutta siten kuin alla esitetään tarkemmin.

13. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltiot voivat poiketa niille perustamissopimuksen mukaan kuuluvista velvoitteista itse perustamissopimuksessa määrätyin edellytyksin.[4] Perustamissopimuksen 297 artikla on yksi niistä harvoista artikloista, johon vedoten perustamissopimuksen määräyksistä voidaan poiketa tietyin edellytyksin ja tiettyjä menettelyjä noudattaen.[5] Kyseinen artikla koskee poikkeustapauksia, jotka on määritelty selvästi ja joita on tulkittava suppeasti;[6] sitä voidaan sen vuoksi pitää ainoastaan ’suojalausekkeena’ eikä ilmauksena jäsenvaltioilla vielä jäljellä olevasta toimivallasta.[7] Yhteisöjen tuomioistuin on katsonut tapauksissa, joissa jäsenvaltiot ovat toimineet kiireellisissä tilanteissa yhteisön yksinomaiseen toimivaltaan[8] kuuluvissa asioissa, että ’jäsenvaltio[t] voi[vat] – – toimia ainoastaan yhteisen edun ajaj[i]na’ ja että ’jäsenvaltiot voivat – – saattaa voimaan tilanteen mahdollisesti vaatimia väliaikaisia – – toimenpiteitä ainoastaan yhteistyössä komission kanssa’.

14. Lakiehdotuksen 3 §:ssä mainitut poikkeusolot eivät valitettavasti vieläkään vastaa niitä tilanteita, jotka luetellaan perustamissopimuksen 297 artiklassa. Lakiehdotuksen taloudellista kriisiä ja suuronnettomuutta tai tartuntatautia koskevia poikkeusoloja ei selvästikään ole sisällytetty perustamissopimuksen poikkeusoloja koskevaan tyhjentävään luetteloon, vaikka EKP paneekin merkille, että jotta taloudellisesta kriisistä johtuva poikkeustilanne saisi aikaan lakiehdotuksen soveltamisen, vaaditaan, että kyseessä on erityisen vakava taloudellinen kriisi, joka johtuu

---

4 Yhdistetyt asiat 6/69 ja 11/69, komissio v. Ranskan tasavalta, Kok. 1969, s. 523 ja asia C-285/98, Tanja Kreil v. Bundesrepublik Deutschland, Kok. 2000, s. I-69, 16 kohta.

5 Perustamissopimuksen 297 artiklassa määrätään jäsenvaltioiden neuvotteluvelvollisuudesta niitä poikkeustilanteita varten, joissa jäsenvaltio voi joutua turvautumaan toimenpiteisiin kansallisten etujensa suojaamiseksi. Perustamissopimuksen 298 artiklassa määrätyillä lisämenettelyillä pyritään varmistumaan siitä, että perustamissopimuksen 297 artiklaa tulkitaan suppeasti.

6 Asia C-13/68, Salgoil v. Italian Ministry of Foreign Trade, Kok. 1968, s. 453.

7 Gilsdorfer/Brandtner, ‘Vorbem. zu den Artikeln 296 bis 298 EG’, nro 3-5, Bardenhewer-Rating/Grill/Jakob/Woelker, *EG- und EU-Kommentar*, 6. painos (2004), s. 1534.

8 Ks. esim. asia 804/79, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, 30 kohta.

vakavasta ulkoa tulevasta tapahtumasta tai uhasta, eikä pelkästään kotimaan markkinat käsittävä taloudellinen kriisi. EKP suosittelee voimakkaasti muuttamaan lakiehdotusta siten, ettei EKPJ:n yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvia toimivaltuuksia voida antaa kansallisille viranomaisille, mikäli perustamissopimuksen 297 artiklaan sisällytetty poikkeusoloja koskeva edellytys ei toteudu.

15. Lakiehdotuksen 14 §:ssä olevaa ilmaisua ’Suomen rahana’ saatettaisiin tulkita väärin niin, että sillä tarkoitetaan Suomen ottavan uudelleen käyttöön oman kansallisen rahan. Lakiehdotuksen 14 §:n perusteluista – erityisesti niistä, jotka koskevat kotiutetusta ’Suomen rahasta’ korvausta maksettaessa sovellettavaa kurssia[9] – ilmenee kuitenkin, että siinä viitataan euroon. EKP katsoo, että tulisi viitata euroon yhteisenä rahana, ja että ilmaisu ’Suomen raha’ tulisi korvata joko eurolla tai ilmaisulla ’Suomessa laillisena maksuvälineenä oleva raha’. EKP suosittelee myös korvaamaan ilmaisun ’noudatetaan sitä kurssia, jota Suomen Pankki – – valuutanvaihdossaan soveltaa’ sanamuodolla ’noudatetaan euron asianomaista vaihtokurssia’ tai sanamuodolla ’noudatetaan EKP:n asianomaisia viitekorkoja’.

16. EKP katsoo vielä, että lakiehdotuksen 26 §:ssä tarkoitetun lausunnon pyytämistä koskevan velvollisuuden tulisi kattaa myös lakiehdotuksen 18 §:n 3 momentti ja 20 §. Lakiehdotuksen 18 §:n 3 momentissa sallitaan Suomessa toimiluvan saaneen arvo-osuusmuodossa arvopapereita pitävän arvopaperikeskuksen toiminnan rajoittaminen, millä saattaa olla vaikutusta eurojärjestelmän hallussa olevien suomalaisten vakuuksien selvitykseen ja näin ollen rahapoliittisten operaatioiden toteuttamiseen tai päivänsisäisen luoton myöntämiseen maksujärjestelmätarkoituksiin. Lakiehdotuksen 20 §:n mukainen mahdollisuus säätää valtioneuvoston asetuksella yleinen poikkeus luottolaitoksiin sovellettavista vakavaraisuusvaatimuksista koskisi eurojärjestelmän vastapuolia, joten se merkitsisi poikkeamista eurojärjestelmän normaaleista vaatimuksista, millä olisi mahdollisesti seurausvaikutuksia muiden eurojärjestelmään kuuluvien jäsenten rahoitusjärjestelmien vakauteen.

17. Lakiehdotukseen sisältyy vaatimus siitä, että Suomessa toimiluvan omaava arvopaperikeskus ylläpitää Suomessa sen toiminnan edellyttämää tietoteknistä järjestelmää arvo-osuuksia varten. EKP jakaa viranomaisten huolen, joka koskee euroalueella sijaitsevien kaupankäynnin jälkeisten järjestelyjen jatkuvuutta. EKP on sitä mieltä, että olennaisen tärkeää on erityisesti se, että eurojärjestelmän vakuuksien selvitystä ja säilytystä varten käyttämiin arvopaperikaupan selvitysjärjestelmiin sovelletaan jonkin euroalueeseen kuuluvan valtion lakia sen varmistamiseksi, että eurojärjestelmän operaatioissa käytettävien hyväksyttävien vakuuksien asettaminen ja realisointi kuuluvat euroalueen lain alaisuuteen. Tämän lisäksi säännöstä, jonka mukaan vaaditaan, että tällainen infrastruktuuri on sijoitettava tiettyyn maahan eikä yleensä euroalueelle, kannattaa harkita huolellisesti. Koska vakuuksien käsittely on yhteinen asia eurojärjestelmässä, jonka erottamaton osa Suomen Pankki on, on loogista, että vakuuksia koskeva infrastruktuuri voi sijaita

9 ”Korvausta maksettaessa noudatettaisiin sitä kurssia, jota Suomen Pankki luovutushetkellä soveltaa vaihtaessaan asianomaista valuuttaa euroiksi.”

missä tahansa euroalueella, kuten vuonna 2001 julkaistussa eurojärjestelmän politiikkalinjauksessa esitetään.[10]

18. EKP ehdottaa myös, että lakiehdotuksen 13 §:n 1 momentissa olevaa määritelmäluetteloa tarkistettaisiin sen selventämiseksi, että viitattaessa luotto- tai muihin laitoksiin, joihin rajoitukset kohdistuvat, tarkoitetaan vain sellaisia laitoksia, joiden kotipaikka on Suomessa. EKP olettaa lakiehdotuksen 13 §:n 2 momentin osalta, jonka mukaan ”Pohjoismaiden Investointipankki, Pohjoismaiden projektivientirahasto sekä muu sellainen kansainvälinen rahoitus- tai muu laitos, jonka kotipaikka on Suomessa, katsotaan ulkomailla asuvaksi”, että tässä kohtelussa heijastuu IMF:n maksutasekäsikirjan viidennen painoksen vaikutus.

19. Koska lisäksi on mahdollista, että EKP ja Suomen Pankki osana EKPJ:ää olisivat ainoastaan tilapäisesti toimintakyvyttömiä ryhtyäkseen normaaleihin toimenpiteisiin, EKP suosittelee myös selventämään lakiehdotuksen 26 §:ssä, että siinä tarkoitettua asetusta sovelletaan vain niin kauan kuin kyseiset yksiköt ovat toimintakyvyttömiä. Selvyyden vuoksi todettakoon EKP:n toimintakyvyn osalta, että EKPJ:ää varten on olemassa hätätilanne- ja varautumissuunnitelmat, joiden mukaisesti EKP yleensä toimii hätätilanteissa.

20. Lakiehdotuksen 26 §:ssä, jonka mukaan valtioneuvoston asetus, joka vaikuttaa EKPJ:n toimivaltuuksiin, voidaan antaa vain, jos EKP tai Suomen Pankki toimiessaan osana EKPJ:ää ei ole toimintakykyinen, ilmaistaan yhteisön toiminnan ensisijaisuus. Koska lakiehdotuksella säädetään perustamissopimuksen 297 artiklassa määrättyihin periaatteisiin ja menettelyihin perustuvissa poikkeustilanteissa sovellettavista menettelyistä, EKP pitäisi myönteisenä sitä, että lakiehdotuksessa vielä selvyyden vuoksi viitattaisiin velvollisuuteen neuvotella muiden jäsenvaltioiden kanssa siten kuin määrätään perustamissopimuksen 297 artiklassa, jonka mukaan jäsenvaltiot ovat velvollisia neuvottelemaan keskenään estääkseen sen, että toimenpiteet, johon jäsenvaltiolla on lupa ryhtyä kyseisessä artiklassa luetelluissa poikkeustapauksissa, vaikuttaisivat yhteismarkkinoiden toimintaan. Jos rahoituslaitoksia koskevia ’poikkeuksia vakavaraisuusvaatimuksista’ (esimerkiksi 20 §:ssä säädettyjä) voidaan ottaa taloudellisen kriisin tapauksessa (asianomaisen ulkoa aiheutuvan tapahtuman tai uhan aiheuttama erityisen vakava kriisi, joka vaikuttaa rahoitusmarkkinoiden vakaaseen toimintaan) käyttöön, koordinointi muiden jäsenvaltioiden ja EU:n elinten kanssa voisi tuoda mukanaan muiden jäsenvaltioiden rahoitusjärjestelmien vakauteen ulottuvien seurannaisvaikutusten tarkkailun synnyttäen tarpeen vaatiessa koordinoidun eurojärjestelmän tai Euroopan laajuisen reaktion.

21. Väärinkäsitysten välttämiseksi EKP suosittelee, että lakiehdotuksen 17 §:ssä[11] todettaisiin selvyyden vuoksi, että yksityiskohtaisia indeksiehtoa koskevia säännöksiä sovelletaan muihin kuin tilastointitarkoituksiin.

---

10 Eurojärjestelmän politiikkalinjaus suhtautumisesta keskusvastapuoliclearingin keskittymiseen.

22. Koska lakiehdotus koskee joitakin yhteisön oikeuden perusperiaatteita, kuten pääomien vapaata liikkumista koskevaa periaatetta, EKP ehdottaa, että myös Euroopan yhteisön komissiolle, jonka tehtävänä on valvoa perustamissopimuksen noudattamista, annetaan tilaisuus esittää näkemyksensä ehdotuksesta.

23. Tämä lausunto julkaistaan EKP:n verkkosivuilla.

Annettu Frankfurt am Mainissa 16 päivänä helmikuuta 2006.

[allekirjoitus]

Jean-Claude TRICHET

EKP:n puheenjohtaja

---

11 Lakiehdotuksen 17 §:ssä säädetään muun muassa, että ”[m]ainitun lain nojalla kiellettyjen indeksiehtojen tai sidonnaisuuksien ohella poikkeusoloissa kielletyistä indeksiehdoista ja sidonnaisuuksista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella”.